

Ontwerp Joubertstraat Transvaalbuurt, Oost-Watergraafsmeer Amsterdam
 Ontwerp Handle with Care

Bewegen in de groene stad

Nieuwe instrumenten voor ontwerp van een veilige en mooie openbare ruimte

- Beweging
- Bio diversiteit
- Outdoor fitness
- Overgewicht
- Ontdekkend spelen
- Rust en ruimte
- Sociale verbondenheid
- Seizoensbeleving
- Vogelaarwijken
- Verantwoordelijkheid
- Zintuigelijkheid

Adres Panamalaan 106 / 1019 AZ Amsterdam
 Telefoon 020 66 58 019 / 06 512 314 11
 Fax 020 69 32 691
 Email info@hwc.nl / www.landschapsontwerp.nl

Introductie

De vraagstukken in de Nederlandse steden zijn complex. Vandalisme, overlast, verloedering en onveiligheid leiden in een aantal wijken tot sterke vermindering van leefbaarheid en woongenot. Tegelijkertijd vormen veel steden geen gezonde leefomgeving. De luchtkwaliteit gaat achteruit door de toenemende verkeersdruk en overgewicht onder de bevolking is een groot probleem geworden. Veel problemen komen voort uit overbelasting, desinteresse en afstandelijkheid. Hierdoor voelen bewoners zich niet meer verantwoordelijk voor elkaar en de (of beter: hún) openbare ruimte. Zowel voor het rijk als de gemeenten staan stadvernieuwing en versterking van de sociale cohesie hoog op de agenda. De lijst van veertig wijken 'Vogelaarwijken', 'krachtwijken' of 'prachtwijken' krijgt veel aandacht, maar buiten deze lijst zijn er meer probleemwijken en vernieuwingsprojecten. Handle with Care is van mening dat een goed ingerichte openbare ruimte bijdraagt aan het oplossen van de vele problemen in de wijk.

Integer en duurzaam

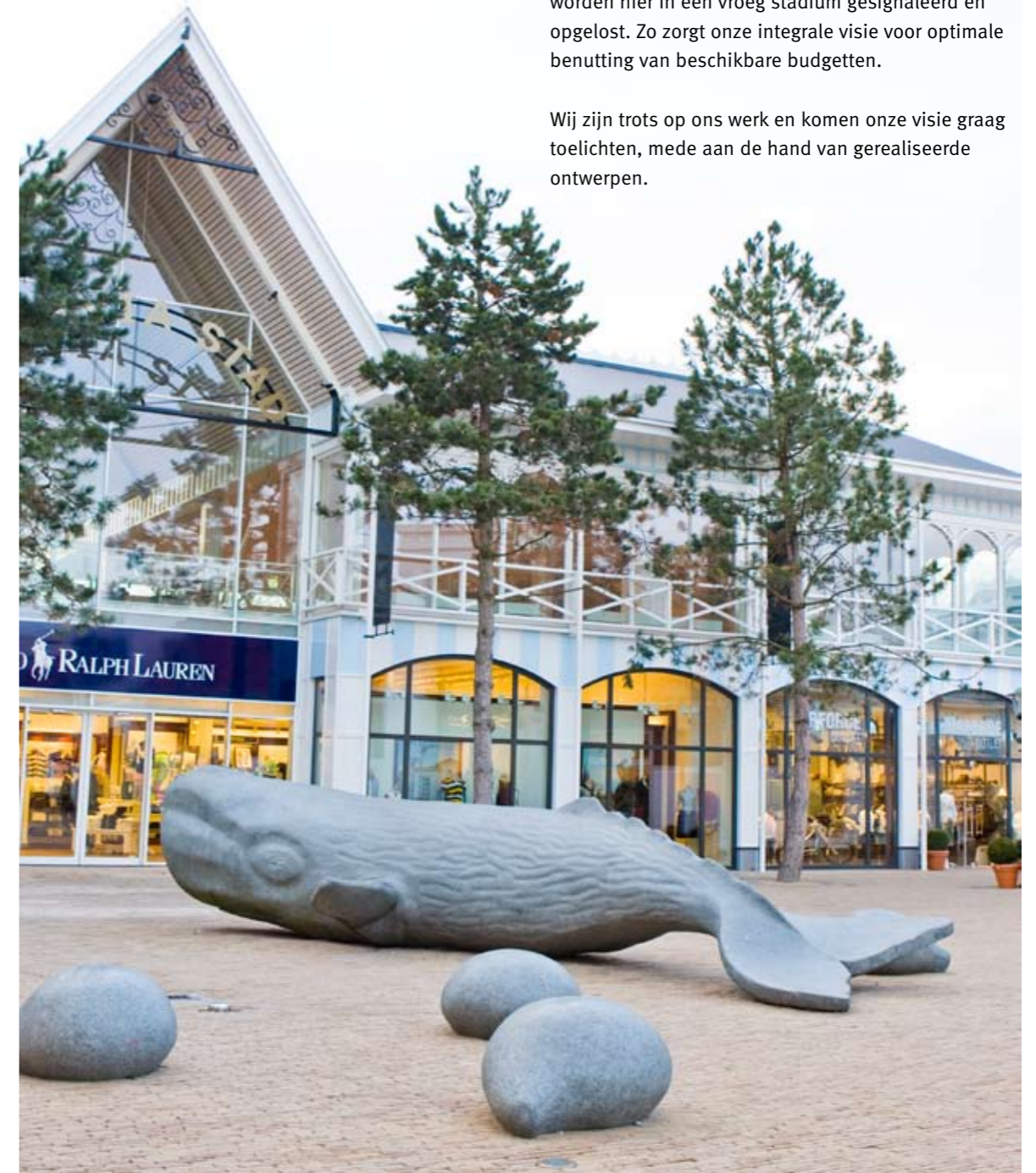
Mede met deze drie innovatieve instrumenten; stadsnatuur, outdoor fitness en ontdekkend spelen wil Handle with Care graag een bijdrage leveren aan de vernieuwing van de Vogelaarwijken of andere buurten.

Wij zijn ervan overtuigd dat onze integrale visie op de mens en de stedelijke omgeving essentieel is voor de ontwerpen waar de huidige tijd om vraagt. Onzekerheid maakt plaats voor trots en zelfbewustheid, desinteresse wijkt voor

verantwoordelijkheidsgevoel en afstandelijkheid verandert in contact. Integer, duurzaam, en niet alleen voor, maar mét de bewoners en beheerders ontwikkeld.

Wat dat laatste betreft, ons stappenplan voor participatie door bewoners en opdrachtgevers heeft in de praktijk zijn waarde bewezen, onder andere bij ons werk in de Amsterdamse Transvaalbuurt. Onderdeel van dit stappenplan zijn speciale workshops voor de betrokken professionals. Technische problemen of uiteenlopende visies worden hier in een vroeg stadium gesignaleerd en opgelost. Zo zorgt onze integrale visie voor optimale benutting van beschikbare budgetten.

Wij zijn trots op ons werk en komen onze visie graag toelichten, mede aan de hand van gerealiseerde ontwerpen.

Natuurstenen potvis Bataviastad, Lelystad
ontwerp Handle with Care

Waterbron natuursteen Bataviastad, Lelystad
ontwerp Handle with Care

Sportplein met tribune Transvaal, Vogelaarwijk Amsterdam
ontwerp Handle with Care

Stadsnatuur

Natuur in de stad heeft allerlei positieve invloeden. Bewoners krijgen een sterkere beleving van de seizoenen, de sociale verbondenheid neemt toe (samen onderhouden van een geveltuin), de biodiversiteit verbetert, er ontstaat groter besef van duurzaamheid en verantwoordelijkheid.

De kleur, variatie en de esthetiek van de natuur stimuleren de zintuigen. Parken of pleinen creëren een gevoel van rust en ruimte en nodigen uit tot bewegen. Niet voor niets zoekt de stadsbewoner bewust of onbewust naar natuurlijke vormen of elementen in de stad. Daarom is het inzetten van groen en natuurlijke elementen een middel om het ideaal van de gezonde stad dichterbij te brengen. Het is niet altijd mogelijk om in een stedelijke omgeving natuur of 'groen' in de gangbare betekenis te realiseren. Soms vanwege ruimtegebrek, soms uit oogpunt van beheer of verkeersveiligheid. Handle with Care heeft echter een bredere visie op het begrip natuur. Natuur is niet meer alleen 'dat

wat groen is', maar een breed scala aan elementen die te maken hebben met groei, ontwikkeling en vernieuwing gecombineerd met rust, eenvoud en vanzelfsprekendheid. (het woord natuur is afgeleid van het Latijns Nascere: geboren worden) Deze natuurlijke principes zijn voor ons leidraad in onze ontwerpkeuzes en worden ingezet om de leefruimte in de stad te verbeteren.

In onze visie kan stadsnatuur ook bestaan uit speelobjecten met 'natuurlijke' vormen, van duurzame, eerlijke materialen, zoals brons, natuursteen of hout. Ook straatmeubilair of verlichting kan, zeker met duurzame materialen en technieken, op een natuurlijke manier worden vormgegeven, zodat het één geheel wordt met het ontwerp en de omgeving. Nieuwe technologie kan in een ontwerp voor outdoor fitness worden gecombineerd met bestaande, soms eenvoudige principes van plaatselijke opwekking van elektriciteit.

Mensen die in een groene woonomgeving wonen voelen zich gezonder in buurten dan mensen in buurten met weinig groen. Ze gaan ook minder vaak naar de dokter voor kwalen als angststoornissen en depressies.

Samenvatting van een artikel over het promotieonderzoek van sociologe Jolanda Maas in De Volkskrant van 14 februari 2009.

Seizoensbeleving

Vitamine G: Hoe meer groen in de buurt, hoe beter je je voelt.

Samen bewegen in de openbare ruimte

Het stimuleren van sport is een belangrijk speerpunt in veel gemeentes. Sport en beweging in de openbare ruimte van de stad is om twee redenen van groot belang. Overgewicht door teveel en ongezond eten en te weinig lichaamsbeweging is inmiddels een groot gezondheidsrisico en een veel voorkomend probleem in de stad.

Meer beweging en gezonder eten zijn de beste remedie. Een openbare ruimte die door zijn ontwerp uitnodigt tot (samen) sporten en bewegen kan daarom een grote bijdrage leveren aan een beter leefklimaat in de stad. Bovendien bevordert samen buiten sporten of bewegen de onderlinge contacten en sociale cohesie. Het belang van allerlei vormen van (team)sport voor de vorming van jongeren wordt algemeen erkend. De mogelijkheden voor sport en beweging in de openbare ruimte zijn in de compacte Nederlandse steden echter beperkt.

Outdoor fitness kan een grote bijdrage leveren aan de oplossing van dit dilemma. Handle with Care heeft al geruime tijd goede contacten met het werkveld van fabrikanten van fitnessapparatuur voor de buitenruimte. Door het inzetten van trainers en

de lokale sportverenigingen in de wijk worden de bewoners bij de outdoor fitness circuits betrokken. Op deze manier wordt er een draagvlak binnen de wijken gecreëerd en kunnen organisaties samenwerken aan de sportieve en gezonde toekomst van de bewoners in de stad.

In de Amsterdamse Transvaalbuurt, één van de 'prachtwijken', gaan we pilotprojecten starten met outdoor fitness. Sporten in de buitenlucht is gezond, laagdrempelig, en bevordert de sociale cohesie omdat het buurtbewoners samenbrengt. Bovendien creëert een gezamenlijk openbaar fitnessplatform een direct, gezamenlijk belang voor de bewoners om deze ruimte goed te beheren. Dit is een belangrijk instrument bij de preventie van vandalisme. In outdoor fitness kunnen spel- en competitie-elementen worden opgenomen, of er kunnen trainingsgroepen met coaches ontstaan. Door fitnessstoestellen te integreren met spelfuncties en straatmeubilair gaan ze een vanzelfsprekend en verfraaiend onderdeel vormen van de openbare ruimte.

- In de probleemwijken beoordeelt 28% zijn of haar gezondheid als minder goed, in Nederland als geheel is dit 18%
- In de probleemwijken sport 46% van de mensen nooit, terwijl dat in Nederland als geheel dat 31% is.
- Achterstanden op allerlei gebied vertalen zich vaak in gezondheidsachterstanden.

Samenvatting artikel GGD-Nederland 1 mei 2007

Concept Handle with Care outdoorfitness in combinatie met opwekken van duurzame energie LED verlichting

Energie opwekken doormiddel van outdoor fitness

Ontdekkend spelen

Veel speelplekken zijn ingericht met speeltoestellen die eenzijdig zijn in gebruik. Door het gebrek aan creatieve aanleidingen bij het spelen en door de afstandelijke vormgeving zijn deze speelplekken vaak saai, ongebruikt en verwaarloosd.

Ontdekkend spelen is voor kinderen een natuurlijke en vanzelfsprekende manier van omgaan met hun omgeving en dient als kennismaking met de buitenwereld.

Hiermee wordt een manier van spelen ontwikkeld waarbij het kind zelf op onderzoek gaat naar de mogelijkheden van een speelobject of -element. Het object geeft geen aanwijzingen over de voorgeprogrammeerde spelmogelijkheden zoals bij standaard speeltoestellen, maar laat het kind zelf de mogelijkheden van zijn vormen, beweging, materiaal en volume ontdekken.

De appèlwaarde van deze objecten is hoog en de fantasie en het leervermogen van het kind worden geprikkeld. Goed ontworpen objecten voor

ontdekkend spelen hebben een breed scala aan functies en groeien als het ware mee met de wensen en leeftijd van de gebruikers.

Kunstobjecten voor ontdekkend spelen vormen ook een voorbeeld van ontworpen stadsnatuur: geen natuur in de gebruikelijke zin, maar objecten van duurzame materialen die een beroep doen op het natuurlijke vermogen van kinderen om creatief om te gaan met hun omgeving.

Een goed voorbeeld zijn de grote, bronzen kastanjeschillen op het Amsterdamse Kastanjeplein, waar kinderen op allerlei manieren mee spelen. Een ander geslaagd project is het Avontureneiland in het Rotterdamse Zuiderpark. Soms is het mogelijk om vormen van (natuur)educatie te integreren in het ontwerp. Ontwerpen voor ontdekkend spelen zijn een manier om in de beperkte ruimte van de stad een omgeving te creëren waar kinderen zich kunnen uitleven, ontwikkelen, uitgedaagd worden en contact leren maken met elkaar en de omgeving.

Bronzen kastanjeschil Kastanjeplein, Amsterdam
ontwerp Handle With Care

Natuurstenen glijbaan Zuiderpark, Rotterdam
ontwerp Handle With Care

Ontdekkend spelen

Natuurstenen dieren Leeuwenhoekstraat, Amsterdam
ontwerp Handle with Care

Duurzame veiligheid door betrokkenheid

Handle with Care, ontwerpers openbare ruimte, heeft vijftien jaar ervaring met ontwerp, (bewoners) participatie, begeleiding en uitvoering van stedelijke vernieuwingsprojecten. Deze brochure omvat een onderzoek en visie om de complexe vraagstukken in de Nederlandse steden op te kunnen lossen.

Onze prijswinnende ontwerpen resulteren in een zorgvuldig vormgegeven, uitnodigende en verbindende openbare ruimte die bijdraagt aan preventie van vandalisme en grotere sociale cohesie. Een goede, gezonde leefomgeving verbetert ook indirect de woonomstandigheden. Een plek waar bewoners trots op zijn, geeft een meerwaarde aan omliggende woningen, winkels en bedrijven. Dit trekt nieuwe investeerders en nieuwe economische activiteiten, waardoor ook de sociaaleconomische omstandigheden verbeteren. Niet voor niets zijn we al betrokken bij de aanpak van één van de Vogelaarwijken, de Amsterdamse Transvaalbuurt.

Eén van onze uitgangspunten is integratie van functies. Denk aan kunstobjecten met de functie van speeltoestellen (Kastanjeplein, Amsterdam), of straatverlichting als aansluitpunt voor elektriciteitsvoorziening (Dappermarkt, Amsterdam). We maken graag gebruik van nieuwe technische mogelijkheden en materialen, mits ze duurzaam zijn. Zo krijgt Katwijk de eerste 'golfslagfontein' ter wereld.

Duurzame veiligheid ontstaat volgens ons eerder door meer betrokkenheid en grotere verantwoordelijkheid dan door strenger toezicht of repressie. Onze overtuiging is de afgelopen jaren gegroeid dat vormgeving bijdraagt aan een positieve gedragsverandering. Wij zien bij de door ons gerealiseerde projecten dat mensen zich meer betrokken voelen met hun omgeving waardoor de openbare ruimte weer gelegenheid biedt tot spontane buurtactiviteiten. De ervaring leert dat, mede door onze gedegen procesbegeleiding, kwaliteit en duurzaamheid uitstekend binnen bestaande budgetten gerealiseerd kunnen worden. Bovendien is het vaak mogelijk een beroep te doen op extra financieringsmogelijkheden die de overheid ter beschikking stelt.

De uitdaging van de stedelijke vernieuwing om de complexe vraagstukken op te lossen heeft ons geïnspireerd om een stap verder te gaan in onze werkwijze en nieuwe instrumenten te ontwikkelen. Dit heeft geleid tot een visie op stadsvernieuwing die is samen te vatten als 'Samen sporten, spelen en bewegen in een groene openbare ruimte'. Deze visie bestaat uit drie thema's:

- ➔ Creëren van stadsnatuur
- ➔ Samen bewegen in de openbare ruimte
- ➔ Ontdekkend spelen

Kastanjeplein, Amsterdam
ontwerp Handle With Care

Fontein Hogeweg, Amsterdam winnaar gouden klinker 2006 ontwerp Handle with Care